

ZARZĄDZENIE Nr 44 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lutego 1955 r.

w sprawie zasad używania samochodów osobowych jednostek organizacyjnych administracji państwowej, gospodarki społecznej, organizacji społecznych oraz kontroli ich stosowania.

W wykonaniu uchwały Rady Ministrów z dnia 23 lutego 1948 r. w sprawie gospodarki samochodami państwowymi oraz uchwały Prezydium Rządu z dnia 14 grudnia 1950 r. w sprawie powołania inspektorów gospodarki samochodowej (Monitor Polski Nr A-133, poz. 1698) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy niniejszego zarządzenia stosuje się do samochodów osobowych jednostek organizacyjnych administracji państwowej, gospodarki społecznej, organizacji społecznych, zwanych dalej w skróceniu „jednostkami organizacyjnymi”.

§ 2. 1. Przepisów niniejszego zarządzenia nie stosuje się do samochodów osobowych kategorii „R” (reprezentacyjne) oraz samochodów należących do organów i jednostek wojskowych i bezpieczeństwa publicznego.

2. Samochody Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej nie podlegają kontroli, wykonywanej na drogach przez inspektorów gospodarki samochodowej w zakresie celowości ich użytkowania (§ 13). Prokuratura będzie sprawować we własnym zakresie kontrolę nad stosowaniem przepisów §§ 3 — 16.

§ 3. Samochody osobowe dzieli się ze względu na zasady użytkowania na samochody:

- 1) reprezentacyjne (R),
- 2) dyspozycyjne (D),
- 3) funkcyjne (F).

§ 4. 1. Samochody dyspozycyjne są to osobowe pojazdy samochodowe zgrupowane w kolumnach dyspozycyjnych. Służą one do zaspokajania pilnych potrzeb komunikacyjnych jednostek organizacyjnych, do których są przydzielone.

2. Samochody funkcyjne (F) są to pojazdy samochodowe przydzielane osobom lub grupom osób, których zasadnicze zadania służbowe wymagają środka lokomocji mogącego być użytym bez przeszkód w każdej chwili. Są to więc samochody służące np. do: inspekcji handlowej, kontroli ruchu drogowego, pogotowia awaryjnego, stałej kontroli sieci itp.

3. Samochody funkcyjne korzystają z pierwszeństwa przed samochodami dyspozycyjnymi w zakresie: za-

opatrzenia, remontu, konserwacji i pobierania paliwa na stacjach Centrali Produktów Naftowych.

4. Samochody funkcyjne powinny być zaopatrzone na przedniej szybie w oznakę z literą „F”. Oznaki te wydają prezydium wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) — wydział komunikacji drogowej — według wzoru ustalonego przez Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego.

5. Samochody osobowe może uznać za funkcyjne właściwy naczelny organ administracji państwowej za zgodą Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego w porozumieniu z Prezesem Państwowej Komisji Etatów. W decyzji uznającej samochód za funkcyjny powinno być wskazane jego przeznaczenie oraz obszar swobodnego poruszania się.

§ 5. 1. Samochody osobowe dyspozycyjne i funkcyjne mogą być używane jedynie dla zaspokajania służbowych potrzeb komunikacyjnych jednostek organizacyjnych, którym zostały przydzielone, z wyjątkiem przypadków określonych w §§ 10 i 11.

2. Samochodami osobowymi dyspozycyjnymi i funkcyjnymi dysponuje przełożony jednostki organizacyjnej, do której samochody zostały przydzielone. Przełożony ten ponosi odpowiedzialność za celowe i gospodarczo uzasadnione użycie samochodów.

§ 6. 1. Samochody osobowe dyspozycyjne mogą być używane na terenie powiatu lub miasta stanowiącego powiat, w którym jednostka organizacyjna ma swoją siedzibę. W przypadku gdy jednostka organizacyjna wykonuje zleczone zadanie poza miejscem swojej siedziby, może używać samochodu dyspozycyjnego na terenie powiatu lub miasta, w którym zadanie to wykonuje.

2. Jednostki organizacyjne mające siedzibę lub wykonujące zadanie w powiecie graniczącym z miastem stanowiącym powiat bądź z m. st. Warszawą i m. Łodzią mogą używać samochodów dyspozycyjnych również celem dojazdu do tych miast.

3. Przepis ust. 2 ma zastosowanie również w przypadkach graniczenia ze sobą miast stanowiących powiaty.

4. Przejazdy przekraczające obszary, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, uważa się za przejazdy na dalekich odcinkach.

§ 7. 1. Samochodów osobowych nie wolno używać:

- 1) do przejazdów przekraczających cel lub zadanie służbowe, zlecane do wykonania pracownikowi użytkującemu pojazd,
- 2) do przewozu osób nie uprawnionych, np. dzieci do szkół, przedszkoli, żłobków itp.,
- 3) do przejazdów na dalekich odcinkach.

2. Użycie samochodu osobowego do przejazdów, o których mowa w ust. 1 pkt 3, może nastąpić tylko w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach, za zgodą przełożonego jednostki nadrzędnej, a w ministerstwach — za zgodą ministra.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy terenowych jednostek organizacyjnych szczebla wojewódzkiego, okręgowego, rejonowego, zjednoczeń i przedsiębiorstw o terenowym zakresie działania. Samochody tych jednostek organizacyjnych mogą być używane na terenie ich właściwości miejscowej.

4. Na przejazdy wymienione w ust. 2 przełożony jednostki organizacyjnej powinien wystawić delegację służbową na samochód.

§ 8. 1. Używanie samochodów osobowych do przewożenia do pracy i z pracy kierownika jednostki organizacyjnej i jego zastępców może nastąpić w uzasadnionych przypadkach za zezwoleniem kierownika jednostki nadrzędnej, a pracowników na stanowiskach kierowniczych w ministerstwach, centralnych urzędach i centralnych instytucjach — za zezwoleniem ministra lub kierownika centralnego urzędu albo centralnej instytucji. Przejazdy te mogą odbywać się jedynie w granicach miejscowości, w której znajduje się siedziba jednostek.

2. Przejazdy, o których mowa w ust. 1, spoza miejscowości, w której znajduje się siedziba jednostki, mogą się odbywać jedynie w przypadkach szczególnie uzasadnionych i wymagają zgody właściwego prezydium wojewódzkiej rady narodowej (Rady Narodowej m. st. Warszawy i m. Łodzi) — wydział komunikacji drogowej — a w ministerstwach, urzędach centralnych i instytucjach centralnych — za zgodą ministra lub kierownika urzędu centralnego albo kierownika centralnej instytucji.

§ 9. 1. Prezesi centralnych urzędów nie podlegają ograniczeniom określonym w §§ 5 — 8.

2. Prezes Państwowej Komisji Etatów na wniosek właściwego ministra lub kierownika centralnego urzędu zwolni osoby na kierowniczych i odpowiedzialnych stanowiskach, a mianowicie:

- a) wiceprezesów centralnych urzędów,
- b) dyrektorów generalnych,
- c) dyrektorów centralnych zarządów

od ograniczeń określonych w §§ 5 — 8.

3. Prezes Państwowej Komisji Etatów może zwolnić od ograniczeń określonych w §§ 5 — 8 osoby pełniące kierownicze i odpowiedzialne funkcje w instytucjach centralnych i organizacjach społecznych na wniosek kierownika instytucji lub organizacji.

4. Osoby zwolnione od ograniczeń (ust. 1, 2, 3) powinny posiadać odpowiednie zaświadczenia, wystawione przez Prezesa Państwowej Komisji Etatów.

§ 10. 1. Przełożony jednostki organizacyjnej może na pisemny wniosek władzy organizacji społecznej lub politycznej, działającej na terenie jednostki organizacyj-

nej, użyczyć jej samochodu osobowego do użytku, o ile zamierzony wyjazd ma na celu dobro ogólnospołeczne.

2. W wyjątkowych i umotywowanych przypadkach przełożony jednostki organizacyjnej może na wniosek rady zakładowej lub miejscowej zezwolić pracownikowi lub zespołowi pracowników na odpłatne użycie samochodu osobowego do innych celów niż służbowe pod warunkiem, że nie ucierpi przez to normalny tok służby w jednostce organizacyjnej.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, obowiązuje przepis § 6 określający zasięg wyjazdu samochodu osobowego dyspozycyjnego.

§ 11. 1. Przełożony jednostki organizacyjnej może na pisemny wniosek innej jednostki organizacyjnej udzielić odpłatnie samochodu osobowego do jednorazowego użycia go pod warunkiem, że nie ucierpi przez to normalny tok służby w jednostce organizacyjnej udzielającej samochodu.

2. Udzielenie samochodu w przypadkach określonych w ust. 1 może nastąpić jedynie z równoczesnym delegowaniem kierowcy samochodu.

§ 12. Minister Transportu Drogowego i Lotniczego określi wysokość opłat za używanie samochodów osobowych w przypadkach określonych w § 10 ust. 2 i § 11 ust. 1.

§ 13. 1. Samochód osobowy powinien w zasadzie prowadzić kierowca zawodowy.

2. W wyjątkowych przypadkach właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Transportu Drogowego i Lotniczego może upoważnić imiennie innego pracownika do prowadzenia samochodu osobowego pod warunkiem posiadania pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych. W tych przypadkach może być zniesiony etat kierowcy.

§ 14. Jednostka organizacyjna może posiadać tylko tyle samochodów osobowych, ile etatów przydzieliła jej Państwowa Komisja Etatów.

§ 15. 1. W jednostkach organizacyjnych posiadających ponad 2 samochody osobowe dyspozycja tymi samochodami powinna być scentralizowana.

2. Samochody osobowe powinny mieć w zasadzie stałe miejsce postojowe w garażach jednostek organizacyjnych, do których są przydzielone. Jeżeli przemawiają za tym względy oszczędnościowe, samochody mogą mieć miejsce postojowe w garażach innych jednostek organizacyjnych pod warunkiem prowadzenia w tych garażach kontroli wyjazdów i przyjazdów samochodów.

3. Wyjazd samochodu osobowego z miejsca garażowania może nastąpić tylko w przypadku posiadania przez kierowcę karty drogowej, wypełnionej zgodnie z instrukcją, ważnej w dniu wyjazdu.

§ 16. 1. Za użycie samochodu osobowego niezgodnie z przepisami zarządzenia należy winnych pociągając do odpowiedzialności materialnej i służbowej.

2. Odpowiedzialność materialna (ust. 1) poza odszkodowaniem w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia samochodu obejmuje zwrot kosztów za przebyte kilometry w wysokości podwójnej opłaty taryfowej dla przewozów publicznych samochodami osobowymi, obowiązującej w danej miejscowości.

§ 17. We wszystkich jednostkach organizacyjnych należy zorganizować wewnętrzną kontrolę nad stosowaniem przepisów §§ 1 — 16.

§ 18. 1. Do przeprowadzania kontroli nad stosowaniem przepisów zarządzenia przez jednostki organizacyjne i ich pracowników upoważnieni są inspektorzy gospodarki samochodowej, działający w prezydiach wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) w ramach wydziałów komunikacji drogowej.

2. Minister Transportu Drogowego i Lotniczego powoła również nieetatowych inspektorów gospodarki samochodowej w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie zarządzenia. Zakres działania nieetatowych inspektorów gospodarki samochodowej określi instrukcja Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego.

3. Inspektorzy wymienieni w ust. 1 przeprowadzają kontrolę na drogach publicznych oraz w jednostkach organizacyjnych.

4. Z wyników kontroli na drogach publicznych inspektorzy sporządzają raporty.

5. Korzystający z samochodów osobowych mają obowiązek udzielania inspektorom wyjaśnień co do celowości jazdy.

6. Prezydium wojewódzkich rad narodowych przysyła raporty inspektorów (ust. 1 i 2) do Ministerstwa Transportu Drogowego i Lotniczego, które skierowuje je do właściwych organów władz centralnych celem wdrożenia dochodzeń i ewentualnego zastosowania przepisów § 16.

7. Organy władz centralnych mają obowiązek terminowego i wyczerpującego załatwiania raportów inspektorów (ust. 6).

8. Minister Transportu Drogowego i Lotniczego oraz Prezes Państwowej Komisji Etatów ustala tryb i sposób zawiadamiania Prezesa Państwowej Komisji Etatów o wynikach kontroli określonej w niniejszym paragrafie.

§ 19. Komenda Główna Milicji Obywatelskiej wystawi inspektorom gospodarki samochodowej na wniosek Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego zaświadczenia upoważniające ich do żądania pomocy organów Milicji Obywatelskiej przy spełnianiu obowiązków wynikających z przepisów zarządzenia.

§ 20. Prezydium wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) powinny szczegółowo analizować wyniki działalności inspektorów, o których mowa w § 18 ust. 1 i 2, oraz udzielać im jak najdalej idącej pomocy przy wykonywaniu przez nich czynności służbowych (w szczególności przez przydzielanie pojazdów samochodowych).

§ 21. 1. Przepisy §§ 5, 6 i 7 stosuje się również do przypadków, w których z braku samochodów służbowych używa się do celów służbowych samochodów osobowych stanowiących własność pracowników jednostki organizacyjnej.

2. Wykorzystanie do celów służbowych samochodów, o których mowa w ust. 1, podlega kontroli przewidzianej w niniejszym zarządzeniu.

3. Minister Transportu Drogowego i Lotniczego wyda w porozumieniu z Ministrem Finansów oraz Prezesem

Państwowej Komisji Etatów zarządzenie regulujące szczegółowo tryb użytkowania samochodów prywatnych w sprawach służbowych.

§ 22. W okólniku nr 27 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1948 r. w sprawie używania ciężarowych pojazdów mechanicznych (Monitor Polski Nr A-69, poz. 546) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Do przeprowadzania kontroli nad stosowaniem przepisów okólnika upoważnieni są inspektorzy gospodarki samochodowej działający w prezydiach wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) w ramach wydziałów komunikacji drogowej oraz nieetatowi inspektorzy gospodarki samochodowej powołani przez Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego.”;

2) po § 11 dodaje się § 11a w brzmieniu:

„§ 11a. Minister Transportu Drogowego i Lotniczego określi wysokość opłat za używanie samochodów ciężarowych do zaspokojenia innych potrzeb niż służbowe (§ 1 ust. 2)”.

§ 23. 1. Tracą moc:

1) okólnik nr 19 Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 maja 1948 r. w sprawie używania osobowych pojazdów mechanicznych (Monitor Polski z 1948 r. Nr A-69, poz. 545, z 1949 r. Nr A-3, poz. 24 i z 1950 r. Nr A-128, poz. 1585),

2) okólnik nr 21 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1953 r. w sprawie upoważnienia inspektorów samochodowych Urzędu Rady Ministrów do wykonywania kontroli pojazdów samochodowych na drogach publicznych w zakresie gospodarki samochodowej (Monitor Polski Nr A-19, poz. 265),

3) zarządzenia i pisma okólnic nie opublikowane, dotyczące użytkowania samochodów osobowych dyspozycyjnych i funkcyjnych,

4) przepisy okólnika nr 4 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1950 r. o samochodach funkcyjnych, o służbowym i pozasłużbowym używaniu pojazdów mechanicznych, o garażowaniu oraz wprowadzaniu kontroli społecznej w gospodarce samochodowej (Monitor Polski Nr A-17, poz. 177) w części dotyczącej osobowych pojazdów mechanicznych.

2. Pozostaje w mocy okólnik nr 40 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 lutego 1952 r. w sprawie zasad używania środków lokomocji do przejazdów miejscowych we władzach, urzędach i przedsiębiorstwach państwowych (Monitor Polski Nr A-20, poz. 249).

§ 24. Wykonanie zarządzenia porucza się Ministrowi Transportu Drogowego i Lotniczego, wszystkim ministrom, Prezesowi Państwowej Komisji Etatów oraz kierownikom urzędów centralnych.

§ 25. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*